

Yliopiston kirjasto - asiakkaan näkökulma

Tulin opiskelemaan Jyväskylän yliopistoon 1970-luvun puolivälissä. Valmistuttuani 1980-luvulla työskentelin 1990-luvun alkuun saakka yliopistolla, jonka jälkeen muutin paikkakunnalta. Palasin vuodeksi opiskelemaan, ja nyt katselen vanhaa yliopistoani ylpeydellä ja kaiholla.

Kun nuorena maalta tullessa opiskelijana tulin Jyväskylään, tuntui kampus rakennuksineen suurelta ja sokkeloiselta, mutta samalla puustoineen viehättävältä ja virkistävältä. Osa rakennuksista oli vanhoja, arvokkaita viileine, korkeine käytävineen, osa taas uusia, moderneja. Kirjasto oli yksi uusista rakennuksista, ja hämmästelin sen suuruutta, sen kirjojen määrää ja sen sisältämää tiedon tuoksua.

Kirjasto oli opiskelijalle ehkä tärkein paikka opiskelussa: mistäpä muualta opintolainan varassa elävä opiskelija olisi saanut oppi- ja kurssikirjoja. Varsinkin opintojen alkuvaiheessa kilpailu tenttikirjoista oli ankaraa, ja usein kirja jäi saamatta kotilainaan. Kotilainat olivat tuolloin kuukauden mittaisia, mutta lukusalikappaleita saattoi saada myös yö- tai viikonloppulainaan. Joskus siis kävi niin, että kirjaston lukusalikappale jäi ainoaksi oljenkorreksi - ja juuri ennen yleistä tenttipäivää kirjaston oville kertyi jono opiskelijoita odottamaan ovien avautumista. Kumpi ovi avataan ensin? Kuka meistä ennättäisi saada lukusalikappaleen luettavakseen? Oven auettua kiiruhdimme jättämään laukut lokerikkoon ja takit naulaan - ja sitten kiireesti lukusaliin. Oliko tenttikirja paikallaan hyllyssä, oliko se vielä yölainassa vai oliko joku jo ehtinyt ensin?

Tuo pieni muistonpätkä nostaa esiin jo monta eroa nykyiseen: kirjasto on muuttunut niin fyysisesti kuin valvonnallisesti paljon. Nykyisen kahvion tilalla olivat wc:t, naulakot ja lokerikot. Nyt kun naulakoita ja lokerikkoja ei ole, saavat asiakkaat huolehtia omaisuudestaan itse ja kantaa kaikkea mukanaan. Toisaalta ihan hyvä asia, toisaalta - kyllä se reppu joskus painaa. Lokerikot liittyivät kirjaston valvontaan: laukkuja ei saanut viedä kirjaston puolelle, jotta kirjojen hävikki saataisiin minimoitua. Nykyinen elektroninen valvonta lienee kuitenkin tehokkaampaa ja tasa-arvoisempaa kuin aikaisempi henkilökunnan harteilla ollut valvonta.

Myös lainauksessa on tapahtunut paljon muutoksia: kurssikirjojen kierto on nopeampaa nyt, kun laina-aika on vain kaksi viikkoa; muita teoksia voi edelleen lainata kuukaudeksi. Lainojen uusiminen käy nykyisin todella kätevästi netin kautta vaikka kotoa tai ilmaiseksi kirjaston omilla laitteilla. Vaikka en ollut aikaisemmin asioinut kirjastossa tietokoneen tai netin välityksellä tuntui kirjaston atk-ohjelma jo alussa todella käyttäjäystävälliseltä - täydellinen siitä tulee, kunhan sen avulla joskus voi tehdä kirjavarauksiakin. Teokset fyysisinä kappaleina on tosin vielä haettava kirjastosta. Itse lainaamistapahtuma on tekniikan kehittymisen myötä tullut joustavammaksi: mikäli asiakas löytää teoksen hyllystä, hän voi lainata sen omatoimisesti itsepalveluna. Näin säästyy niin henkilökunnan, lainaajan kuin muidenkin opiskelijoiden aikaa: jonot lainaukseen lyhenevät.

Muutoksia on tapahtunut paljon, ja ne ovat (wc-tilojen pienentymistä lukuun ottamatta) myönteisiä. Onko mikään pysynyt ennallaan? Mielestäni tärkein asia on säilynyt: iloinen ja auttava henkilökunta, joka todella hallitsee työnsä ja osaa ohjata sellaista opiskelijaa, joka ei tiedä mitä tai millaista apua tarvitsisi. Olen joskus hämmästellyt itsekseni - ja joskus muidenkin kanssa - kuinka onnellisia me suomalaiset opiskelijat olemmekaan: meidän opintojamme on tukemassa suuri määrä melko helposti käsiin saatavaa tietoa ja ystävällinen joukko tiedonhankinnan ammattilaisia.

Marjatta Pakkanen